

VI. Fejezet

A főkönyvi könyvelés és az analitikus nyilvántartás kapcsolata

Az államháztartás számviteléről szóló 4/2013. (I. 11.) Kormányrendelet (továbbiakban Kormányrendelet) több helyen is hivatkozik az analitikus, részletező nyilvántartások szerepére a főkönyvi könyveléssel való kapcsolatára.

A főkönyvi könyvelés és az analitikus nyilvántartások kapcsolata két területen is jelentkezik:

- a költségvetési könyvvizetés területén, valamint
- a pénzügyi könyvvizetés területén.

1. A költségvetési könyvvizetés és az analitikus nyilvántartás kapcsolata

A Kormányrendelet 39. § (3) bekezdése kimondja, hogy a költségvetési jelentés és a maradvány kimutatás 03-09. nyilvántartási számlákon nem szereplő adatainak, továbbá a jogszabályban előírt adatszolgáltatási kötelezettségek alátámasztásáról részletező nyilvántartások vezetésével kell gondoskodni. A részletező nyilvántartások kötelező minimum tartalmát a Kormányrendelet 14. melléklete állapítja meg.

A Kormányrendelet 43. § (11) bekezdése alapján a részletező nyilvántartásokban kell nyilvántartani:

- a költségvetési évet követően esedékes követelések, kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségek évek szerinti tagolását és
- a váltóval kiegyenlített követeléseket, kötelezettségvállalásokat, más fizetési kötelezettségeket.

A Kormányrendelet 53. § (5) bekezdése rendelkezik arról, hogy a havi könyvviteli zárlat keretében az egységes rovatrend rovataihoz kapcsolódóan vezetett nyilvántartási számlákon rögzített:

- követelések, illetve
- kötelezettségvállalások, más fizetési kötelezettségeket

egyeztetni kell a részletező nyilvántartásokkal.

2. A pénzügyi könyvvizetés és az analitikus nyilvántartás kapcsolata

A Kormányrendelet 45. § (3) bekezdése kimondja, hogy a jogszabályban előírt adatszolgáltatási kötelezettségek alátámasztásáról a könyvviteli számlák további tagolásával vagy a könyvviteli számlákhoz kapcsolódó részletező nyilvántartások vezetésével kell gondoskodni. A részletező nyilvántartások kötelező minimum tartalmát a Kormányrendelet 14. melléklete állapítja meg.

3. A könyvviteli nyilvántartások és az analitikus nyilvántartások kapcsolata

Az Intézmény vonatkozásában a főkönyvi könyvelés melletti analitikus nyilvántartás szükségességének indoklása a korábbiakban már megtörtént, itt csak még egyszer, röviden kerül összefoglalásra a két nyilvántartás közötti kapcsolat.

1. A **tárgyi eszközök** esetében a főkönyvi könyvelés melletti analitikus nyilvántartási rendszer hivatott arra, hogy az Intézmény mérlegében elősegítse a valódi tartalom megjelenítését, a főkönyvi kimutatások alátámasztását a leltári adatok segítségével.

Az analitikus nyilvántartásokkal minden tárgyi eszközről azonnal meg tudjuk állapítani a legfontosabb adatait, így például:

- a bruttó (bekerülési) értéket,
- a nettó értéket,
- az értékcsökkenést,
- az értékvesztést és annak visszaírását,
- az előzőekben bekövetkezett változásokat.

Ezzel a nyilvántartási rendszerrel tudjuk a negyedévi értékcsökkenés elszámolásához szükséges negyedéves feladást elkészíteni a főkönyvi könyvelés számára és az elszámolt értékcsökkenést nyilvántartani.

A tárgyi eszközök költségvetési számvittel érintett gazdasági műveletei megjelennek

- a 05. számlaosztályban (pl.: 056. Beruházások, 057. Felújítások):
  - mint adott gazdasági eseményre vonatkozó előirányzatok,
  - mint kötelezettségvállalások, végül
  - mint teljesítések,
- a 09. számlaosztályban (pl.: 095. Felhalmozási bevételek):
  - mint adott gazdasági eseményre vonatkozó előirányzatok,
  - mint követelések végül
  - mint teljesítések.

2. **Befektetett pénzügyi eszközök** esetén az analitika biztosítja a részletes információkat, az egyedi jellemzőket, melyeknek ismerete feltétlenül szükséges a gazdaságos és takarékos működés szem előtt tartásánál.

Az analitikus nyilvántartás az alapja a mérleg készítése előtti értékelési tevékenységnek is. A nyilvántartásban szerepelnek az értékvesztéssel kapcsolatos adatok.

A befektetett pénzügyi eszközök költségvetési számvittel érintett gazdasági műveletei megjelennek

- a 05. számlaosztályban (pl.: 056. Beruházások):
  - mint adott gazdasági eseményre vonatkozó előirányzatok,
  - mint kötelezettségvállalások, végül
  - mint teljesítések,
- a 09. számlaosztályban (pl.: 095. Felhalmozási bevételek):
  - mint adott gazdasági eseményre vonatkozó előirányzatok,
  - mint követelések, végül
  - mint teljesítések.

3. A **készletek** analitikus nyilvántartásának sajátosságai attól függően változnak, hogy az Intézmény adott készletre vonatkozóan raktárral rendelkezik vagy nem.

A raktározott készletek:

Az anyagokat, betétdíjas göngyöleget, árukat és késztermékeket az Intézmény nem raktároz.

Használt és munkahelyen használatban lévő készletek:

A használt és munkahelyen használatban lévő anyagokról csak mennyiségi nyilvántartás vezetendő.

A nem raktározott készletek

Az Intézmény a több tevékenységi folyamat alatt elhasználódó készleteiről csak mennyiségi nyilvántartást köteles vezetni.

A készletek leltározásának alapját szintén az analitika adja.

A készletek esetében az analitikus nyilvántartás biztosítja a készletek értékvesztésének és annak visszaírásának alapadatait, a főkönyvi könyvelésben ilyen címen kimutatott összegek alátámasztását.

4. A forgóeszközök között kimutatott **értékpapírokról** olyan nyilvántartást kell vezetni, amely megfelel a Számviteli törvény, és a hivatkozott kormányrendelet által támasztott követelményeknek, amelyből értékpapíronként megállapíthatóak az egyedi értékeléséhez szükséges adatok, továbbá az értékpapírok hozama.

A nyilvántartás tartalmazza az értékvesztéssel kapcsolatos adatokat.

5. A **pénzeszközök** analitikus nyilvántartása egy érdekes területe az analitikus nyilvántartási rendszernek, hiszen funkciója sokkal inkább megfogalmazható. Így a nyilvántartás az Intézmény tulajdonának védelmét szolgálja. Az ide sorolt nyilvántartási kör nagyon heterogén, lásd: pénztárjelentés, pénzintézeti kivonat nyilvántartás stb.

A nyilvántartásokat naprakészen kell vezetni, azoknak folyamatosan egyezniük kell a főkönyvi számlán kimutatott értékekkel.

6. A **követelések** analitikus és főkönyvi nyilvántartása.

A követeléseket a pénzügyi könyvvitelben a 35. számlacsoportban kell nyilván tartani.

A költségvetési könyvelés során a követelések könyvelésre kerülnek még a 09. számlacsoportban is.

A követelések analitikájára vonatkozó részletes előírásokat a Kormányrendelet határozza meg.

Az analitikus nyilvántartás a kiinduló alapja a követelések leltárának.

A nyilvántartást úgy kell vezetni, hogy abból megállapítható legyen a követelések értékvesztése számlákon nyilvántartott értékvesztés és annak visszaírása.

A főkönyvi értékek alátámasztását szolgálja az analitika.

7. A sajátos elszámolások analitikus és főkönyvi nyilvántartása.

A sajátos elszámolásokat a pénzügyi könyvvitelben a 36. számlacsoportban kell nyilvántartani.

Itt található az általános forgalmi adó elszámolás számla is.

A sajátos elszámolások elnevezés is utal arra, hogy itt különféle jellegű tételek kerülnek gyűjtésre, melyekhez külön-külön analitikus nyilvántartás is tartozik.

A főkönyvi értékek alátámasztását szolgálja az analitika.

8. Aktív időbeli elhatárolások analitikus és főkönyvi nyilvántartása.

Az aktív időbeli elhatárolások csak a pénzügyi könyvvitelben értelmezhető fogalom, a költségvetési könyvelésben nem alkalmazható.

A számlacsoport számláihoz analitikus nyilvántartást kell vezetni.

A főkönyvi értékek alátámasztását szolgálja az analitika.

9. A kötelezettségek analitikus és főkönyvi nyilvántartása.

A kötelezettségeket a pénzügyi könyvvitelben a 42. számlacsoportban kell nyilvántartani.

A költségvetési könyvelés során a kötelezettségek könyvelésre kerülnek

- a 002. Kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség számlacsoportban, valamint
- a 05. számlacsoport kötelezettségvállalás, más fizetési kötelezettség számláján.

A kötelezettségek analitikájára vonatkozó részletes előírásokat a Kormányrendelet határozza meg.

Az analitikus nyilvántartás a kiinduló alapja a kötelezettségek leltárának.

A főkönyvi értékek alátámasztását szolgálja az analitika.

10. A passzív időbeli elhatárolásokkal kapcsolatos analitika és a főkönyvi nyilvántartás közötti összefüggés az egyéb aktív időbeli elhatárolásokéval szinonim.

11. A költségnem szerinti kiadások analitikus nyilvántartására csak belső vezetői utasítás alapján kerül sor, e területre vonatkozó központonlag előírt részletező nyilvántartás vezetési kötelezettség nincs.

Egyéb – nem a személyi juttatásokhoz kapcsolódó nyilvántartások – a vezető információs igényt elégítenek ki – adott főkönyvi számlán nyilvántartott gazdasági eseményekkel kapcsolatos információk, adatok részletezéseként vezetendő.

12. A tevékenységek kiadásainak analitikus nyilvántartása szintén speciális terület.

A nyilvántartás azt a célt szolgálja, hogy ismert legyen a főbb kiadások nagysága és felmerülésének ideje.

A kiadások elszámolása ide másodlagosan történik.

A tevékenységek kiadásait szakfeladatonként kell nyilvántartani.

13. A **bevételek** analitikus nyilvántartásának és a főkönyvi könyvelésnek az összefüggése a következőkben fogalmazható meg:

- a költségvetési könyvelésben kimutatandó bevételek megjelennek a 09. számlaosztályban is,
- a csak pénzügyi könyvelésben jelentkező tételek közvetlenül a 9. számlaosztályban kerülnek könyvelésre.

Sajátos nyilvántartási területet jelent a különböző adónyilvántartás. Ezek nyilvántartásával kapcsolatos előírásokat külön jogszabályok tartalmazzák.

Az analitikus nyilvántartások és a főkönyvi számlák:

- főkönyvi számlánkénti, illetve
  - analitikus nyilvántartásonkénti
- összefüggését, kapcsolatát az analitika albumban kell szabályozni és év közben folyamatosan aktualizálni.

14. A **0. számlaosztály analitikus** nyilvántartása és a főkönyvi könyvelése
A számlacsoport túlnyomó többségben a költségvetési könyvvizetést szolgálja.

